

Heburuu **Σεμε wemu w'a tun Heburuu shi** **wu mu ge**

Mii we σεμε we d'a yiri we

Wèe ya ta we σεμε we kavᵃᵃ tii ce we. Ga l'a fiinne na wu kavᵃᵃ wu bi Girekii jomᵃ pu ce xuuni, na Yawutuu kalεεε ki be ce, na Karijεεε Nᵃmεε Nilεε li be ce xuuni.

M'a jo Heburuu la, ma shiin ya jo Yawutuu la, yi beeri je nigin. Yawutu wu bye wii wemu ya dà Yesu Kirisa na ge, bani w'a yu na «wèe sefelεε» (Heburuu 1:1). N'a daa fεε nizhiilee pu baraga ni w'a Kilε Jozaama pu ta (Heburuu 2:3).

We σεμε we kakana jujᵃᵃ

Yawutuu piimu p'a bi giin p'i guri Yesu nᵃhᵃ ni, p'i ba daha Yawutuu wo kalεεε ki feni sanha ge, pee mu w'a we σεμε we tun, kᵃnhᵃ p'i gori yaha Yesu wo n'a daa wu ni. Ga wèe ya ce xuu weke wuu mu w'a wu tun we. A wu li she pu na na Yesu ya ye yanmuyᵃ yi beeri na.

Kilε Jomᵃ yεε l'a pye we σεμε we wo funjᵃᵃ jomᵃ pe. Ga, a p'i σεμε nifεhεεε la ka na fara pu na.

Σεμε wu kafila jugbᵃᵃᵃ

Heburuu 1–2 Kilε tudunmᵃ wu je Kilε Ja we. W'a ye melekεε na.

Heburuu 3:1–4:13 Kilε Ja w'a ye Kilε tudunmᵃᵃ Musa na.

Heburuu 4:14–7:28 Kilε Ja wu je saraya naha shᵃᵃnrivᵃᵃ nijemε.

Heburuu 8:1–9:28 Kile ya kariɲeeɛɛ nivonɔ kemu tenɛ ge, kee ya ye nizhiige ki na.

Heburuu 10:1-18 Kile Ja wu saraga k'a ye Musa wo saliya wu woyo yi na.

Heburuu 10:19-39 Na samɔhɔɔ ni lowaa ta n'a daa wu ni.

Heburuu 11:1–12:13 Wù sefelee piimu p'a pye n'a daa wu wo namaa pu ge.

Heburuu 12:14–13:21 Yemu y'a jo waha ge, ni fundogo jomɔ, ni duba.

Heburuu 13:22-25 Seɛɛ nifenhɛfenhɛɛ ni fò mujuu.

Kile ya yu ni wèe ni wu Ja Yesu Kirisa gbɔɔɔ ni

¹ Kile ya jo ni wèe sefelee pu ni taatoronɔ li ni tɛɛɛɛ niɲehɛɲɛɛ ni; ni jogaɲaa niɲehɛɲɛɛ ni, Kile tudunmɔɔ pii ɲɔ na.

² Ga nimɛ, ye cazaya ye na w'a wu jomɔ pu kan wu Ja wu mu wu jo wèe mu. Wee Kile ya tenɛ na pye yaɲmuyɔ yi beeri wo cɛn lɔvɔɔ. Wee gbɔɔɔ be ni w'a koɲɔ yaa.

³ Wee ɲɛ Kile wo nɔɔɔ wu w'a ɲí ge, wu ni Kile keree ki ɲɛ nigin. Yaɲmuyɔ yi beeri yi ɲɛ wu sefelee jomɔ pu gbɔɔɔ ni. W'a sipyii je na yeege pu jurumu wu ni, na diin Se Beeri Fɔɔ To Kile kanige cɛ fugba wu ni.

Yesu Kirisa ya ye mɛlekeɛ pu na

⁴ Kile Ja w'a ye mɛlekeɛ pu na fo xuuni, bani Kile ye pyaa ya mɛge kan wu mu kemu k'a ye fo xuuni pu woyo yi na ge.

⁵ Kile ya ta mɛleke wa shishiin pye na: «Mu ɲɛ nɛ Ja, nɛ mu pye na Pya niɲaa wɛ.»? W'i ya ta mɛleke

wa pye na: «Nε na ba bye ma To, m'a bye nε Ja wε.»?*

⁶ Na fara lee na, Kilε ya wu Ja nigin wu tun koṅo na tuun wemu ni ge, na jo: «Mεlekεε pu bεeri p'a wu pεlε.»*

⁷ Ye w'a jo wu mεlekεε pu shizhaa na ge, yee ye:

«Tudunmɔɔ pu nε pii, na nε kapyebyii,

W'a pu nεri kafεεge; na pu nεri naninε.»*

⁸ Ga ye Kilε ya jo wu Ja wu shizhaa na ge, yee yi wa mε:

«Mu nε Kilε, ma saanra ti da ga xhɔ bada wε.

Mu wo fanha ki publiin le, tiime publiin li nε lii.

⁹ Keree kiimu k'a tii ge, kee k'a dan mu ni,

katiibaana ya dan mu ni bada wε.

Lee wuu na ma Kilε w'a ma naha bulo,

na wu fundanga sɪnmε pu le ma nɪnɔ ni,

pee pemu p'a li shεε na m'a nεri saan ge.

A wu ma pye m'a ye ma kaafεε na.»*

¹⁰ Kilε ya jo Kirisa shizhaa na sanha na:

«Kafɔɔ, mu w'a ninε nɔhɔ shan fo taashiine li ni.

Muyε pyaa keye y'a fugba wu bε yàa.

¹¹ Ye yanmuyɔ ye bεeri yi da ba doro,

ga mu kunni na ba bye ma tatεengε ni fo gbee.

Yi bεeri na ba lε

ba fɔnɔ ya lεgi lεgana lemu na wε.

¹² Ma na ba yi kuri ba p'a fuugo kurulo wε.

Yi na ba nεri ba sipya ya falenε nεri wε.

* **1:5** Zaburuu 2:7; 2 Samuweli 7:14 * **1:6** Duterεnɔmε 32:43;

Zaburuu 97:7 * **1:7** Zaburuu 104:4 * **1:9** Zaburuu 45:7-8;

Ezayi 61:3

Ga mu kunni, mu wa ma siime na,
tehene be di wa ma cana nehene na we.»*

13 Ayiwa, Kile sanha yi jo na meleke wa mu bada we na:

«Tiin saanra tateenge ki ni na kanige ce,
fo di ba ma pen pye
ma nidahaa tatahana.»*

14 Melekee ne joga ye we? Pu beeri pu ne munahaa,
tudunmoo pu ne pii. Sipyii piimu pu da ba sho ge,
Kile ya melekee pu tunni pu na pee teri.

2

1 Ayiwa lee wuu na, keree kiimu we ya logo ge,
we ya yaa na wu funyo yaha ki na xuuni, kono
wu funjo ganha da wo wu ki yaha we,

2 Bani melekee p'a jomoo pemu jo ge, pee ya pye
can; piimu ya ta pee jomoo pu wii yaaga we, kelee
piimu p'a she pu ni ge, Kile ya pee beeri saraa na
be ni pu kapyegge ni.

3 Ayiwa, Kirisa ya we sho shogana lemu na ge,
Kafoo ye pyaa k'a pye shenshiime na tee juwuuro ti
kaa jo. Lee kadugo na, wu kalaapiire ti t'a pu logo
ge, a pee di pu jo fiinne we mu. Ayiwa, wu bu le
yaha jaha kaa, shogana leke na we di da ba sii zho
pee kanhama pu na we?

4 Kile ye pyaa ya li she na pee jomoo pe ne can. A w'i
sefere kan wu kalaapiire ti mu p'a naha shesheere
ni kagbohoo ni kakanhanaa tuuyo nihenye pyi.
W'a Fefere Munaa li wo loolodahaa ki be kan pu
mu be, na be ni wuyee pyaa nidaan ni.

* 1:12 Zaburuu 102:26-28 * 1:13 Zaburuu 110:1

Yesu Kirisa gbɔɔrɔ ni sipya ya juwuuro taa

⁵ Ayiwa, kobaŋa kemu kaa wèe ya yu ge, Kile ya ta kee wo juŋɔ fɛɛɛ ti kan mɛlɛkɛɛ pu mu wɛ.

⁶ Ga l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Sipya jɛ naha

fo mu w'a ma funŋɔ shaa ni wu ni wɛ?

Sipyiyawyii jɛ naha

fo mu w'a li kaseɛɛ pyi wɛ?

⁷ M'a wu cɛɛɛ na foro

mɛlɛkɛɛ pu tãan jɛri funŋɔ ni.

M'a nɔɔrɔ ni pɛɛɛ tɔ wu juŋɔ ni

na pye wu saanra juɔɔnɔ.

⁸ M'a yaŋmuyɔ yi bɛɛri kuu wu kan.»*

Ayiwa ma bu logo na Kile ya «yaŋmuyɔ yi bɛɛri» kuu wu kan, lee kɔri wu jɛ na yaŋmuŋɔ ka shishiin jɛ kuubaa wu mu wɛ. Ga lee bɛ na, wèe sanha yaŋmuyɔ yi bɛɛri ja y'a kuu wu mu wɛ.

⁹ Ga Yesu wemu w'a cɛɛɛ na foro mɛlɛkɛɛ pu tãan jɛri funŋɔ ni, kɔnhɔ wu xhu sipyiire ti bɛɛri wuu na Kile wo niime wu gbɔɔrɔ ni ge, nime wee ya nɔɔrɔ ni pɛɛɛ ta, bani w'a xu wo kanhama pu soro.

¹⁰ Ayiwa can na, we w'a yaŋmuyɔ yi bɛɛri yàa, ni yaŋmuyɔ yi bɛɛri ya yàa wu wuu na ge; l'a bɛ To Kile mu wu Yesu pye juŋɔfɔgbɔ nijemɛ jaagi baa wo wu kanhama pu gbɔɔrɔ ni. Kɔnhɔ shɛɛɛɛɛ di bye Kile nagoo, p'i jé wu nɔɔrɔ wu ni. Bani Yesu wu jɛ pu juwuuro ti juŋɔfɔɔ.

¹¹ Yesu wemu w'a sipyii jii na wo pu jurumu ni ge, wee ni wu sipyii pu bɛɛri To wu jɛ Kile. Lee

* 2:8 Zaburuu 8:5-7

wuu na, li ya ta pye shiige wu mu w'a pee pyi wu cebooloo wε.

¹² Lee wuu na w'a jo:

«Kilε, n'a da ma mεγε ki yiri na cebooloo pu mu,
di ma masɔɔ yogo cee na sipyii pu bεeri nii
na.»*

¹³ A wu Kilε pye sanha na:

«N'a da mu pye na tadaɲa.»
Na nɔhɔ jo sanha na:

«Kilε ya nagoo piimu kan nε mu ge,
nε ni pee piiri shiizhan.»*

¹⁴ Ayiwa, sipyii p'a pye Kilε nagoo pee, lee wuu na Yesu bε ya pye sipiyawyii. W'a pye mu kɔnhɔ wu xu wu gbɔɔrɔ ni, xu sefεεε te ti ɲε Shitaanni keɲε ni ge, tee di gyεεgi.

¹⁵ Xu nii fyaara ya piimu pye Shitaanni wo buloo pu shi wu caɲa ɲεhεε ki bεeri funɲɔ ni ge, kɔnhɔ wu pee bε ɲuɲɔ wolo.

¹⁶ Can na Yesu ya ta pa di ba mεlεkεε pu shɔ-ε dε!
Ga Ibirayima nagoo w'a pa shɔ.

¹⁷ Lee wuu na li waha l'i waha, w'a yaa na pye sipiyawyii pyegana bεeri na, kɔnhɔ wu bye pu saraya ɲaha shɔɔnrivεε wo ɲuɲɔfɔgbɔ, wemu w'a ɲuɲɔ ɲaari, na ɲε ɲɔmεε fɔɔ Kilε wo labye wu ni ge. Kɔnhɔ wu sipyii pu wo jurumu wu foo tɔ.

¹⁸ Ayiwa, piimu p'a gana nɔwuuro keɲε ni ge, wu na já pee tεγε nimε. Bani wuyε pyaa ki bε ya jé nɔwuuro ni kanhama ni.

* **2:12** Zaburuu 22:23 * **2:13** Ezayi 8:17-18

3

Kirisa ya ye Kile tudunmɔɔ Musa na

¹ Lee wuu na, na cebooloo Kile ya yee piimu yiri, na yee pye wu fεfεεεε sipyii fugba wu wo ɲaɲiɲε ki kaa na ge, nε funɲɔ ki ɲε wù wù funyɔ yaha nidoyo Yesu na; Kile ya Yesu wemu pye wu tudunmɔ, ni saraya ɲaha shɔɔnrivεε wo ɲuɲɔfɔgbɔ wèe wo n'a daa wu shizhaa na ge,

² Kile w'a wu tenε wee labye wu na, a w'i bye ɲɔmεε fɔɔ ba Musa ya pye ɲɔmεε fɔɔ wu labye wu ni Kile puga ki ni wε.

³ Ga Yesu ya yaa ni pεεɲε ni na ye Musa na, bani puga yaavɔɔ ya pεεɲε taa na ye puga kiyε pyaa na.

⁴ Puga bεeri, sipya wu ɲε ki yerenεvɔɔ, ga yaɲmuyɔ yi bεeri yerenεvɔɔ di ɲε Kile.

⁵ Kile tudunmɔɔ Musa kunni ya pye Kile wo kapyebye, wemu w'a kapyenεε ki pye ni ɲɔmεε fεεεε ni Kile wo puga ki ni ge. Kile bu jomɔ pemu jo w'a pee jo sipyiire ti mu.

⁶ Ga Kirisa ya pye Kile Ja wemu w'a pye ɲɔmεε fɔɔ ge. W'a tiin Kile puga ki ni, na bye yaɲmuyɔ yi bεeri ɲuɲɔ ni. Wèe pu ɲε kee puga ke; wèe funyɔ y'a taan jo n'a daa we ni tadanɲa kemu wa wèe mu ge, wèe ya yaa na la le, na gori yaha kee na fo taaxɔɔ le.

ɲmɔɔ lemu l'a gbegele yaha Kile wo sipyii pu mu ge

⁷ Lee na Fεfεεεε Munaa ya jo:
«Yi bu Kile jomɔ pu logo ɲiɲaa,

⁸ yi ganha bu da niwegee waha,
ba yi sefεεε p'a li pye

pu wo n'a she wu tuun wu ni siwaga ki ni wε.

⁹ Wee xuu wu ni yee sefεεε p'a jo

p'i nε Kile taanna wii,
na ta pu d'a nε kapyegēe ki na,
fo na shε nɔ yee kεlεε shishεεε (40) na.

¹⁰ Lee wuu na, nε luu ya yiri pu taañ;
a nε jo: «Pu funñɔ keree k'a pu piinñε tuun
bεeri ni;

nε giin p'i na koo lemu cε ge,
pu ya lee cε wε.»

¹¹ Lee wuu na, nε luu ya yiri xuuni, a nε gaa jo:
«Pu da ga ba jé nε wo ηmɔñɔ li ni bada wε.»*

¹² Na cebooloo, y'a yiyε kaseri, n'a daa baara
zɔguunɔ ganha bu da wa shishiin ni, wu zhe Kile
ñli wo wu ni wε.

¹³ Ga y'a yiyε yeri caya bεeri, niñaa na já jo caya
yemu bεeri na ge, kɔnhɔ jurumu ganha bu da yee
wa shishiin piinñε wu yi niwegee pye ki waha wε.

¹⁴ Tadaña kemu wèe ya ta fo taashiinε li ni ge,
wèe bu la le wùyε ni na gori yaha kee tadaña ki na
fo na shε nɔ li tεhεnε na, wee tuun wu ni wù na bye
Yesu wo kariñii.

¹⁵ L'a ka Kile Kafila wu ni na:
«Yi bu Kile jomɔ pu logo niñaa,
yi ganha bu da niwegee waha,
ba yi sefεlεε p'a li pye
pu wo n'a she wu tuun wu ni siwaga ki ni
wε.»*

¹⁶ Ayiwa, piikε pu d'a Kile jomɔ pu logo, na nɔhɔ
n'a she le puyε ni wε? Kile tudunmɔɔ Musa ya
piimu bεeri ñaha co na foro Misira fiige ki ni ge, ta
pee bε wε?

* **3:11** Zaburuu 95:7-11 * **3:15** Zaburuu 95:7-8

17 Piike tàan Kile luu d'a yìri fo yee kεεε shishεεε (40) wε? Piimu p'a jurumu wu pye na xhu siwaga ki ni ge, ta pee bε wε?

18 Kile ya kàa li na na jɔɔ ni jɔɔ wu nε pee da ga ba jé wee wo ηmɔnɔ fiige ki ni-i wε? Piimu p'a wu jomɔ pu logo na nɔhɔ n'a she le puyε ni ge, ta pee bε wε?

19 Lee l'a li pye wèe ya li na, pu n'a daa baara ti wuu na pee ya ta já jé Kile wo ηmɔnɔ fiige ki ni wε.

4

1 Ayiwa, Kile ya ηmεε lɔ wèe mu na wèe na ba jé wu ηmɔnɔ li ni. Lee wuu na, w'à wùye kaseri xuuni, kɔnhɔ wa shishiin ganha da bye jebaa li ni wε.

2 Bani Kile Jozaama p'a jo wèe mu ba p'a jo pee mu jogana lemu na wε. Ga jomɔ pe pee ya logo ge, pee ya ta yafin bε nɔ pu na wε. Bani pu logovεε ya ta pu co ni n'a daa ni wε.

3 Ba Kile ya yi jo jogana lemu na wε na:

«Nε loyire wo ya kàa jo pu da ga ba jé
nε wo ηmɔnɔ li ni bada wε.»*

Ga wèe piimu p'a dà Yesu na ge, wèe kunni na ba jé lee ηmɔnɔ li ni. Kile ya wu ηmɔnɔ li kaa jo fo tuun wemu ni wu labye w'a fa koηɔ ki yaaduun wu ni ge.

4 Bani y'a jo Kile Kafila wu ni caņa gbarashuun wogo ki shizhaa na na:

«Kile ya wu labye wu xɔ wá
caņa gbarashuun wogo ki na,
na ηmɔ caņa gbarashuun wogo ki na.»*

* 4:3 Zaburuu 95:11 * 4:4 Zhenεzi 2:2-3

⁵ Kile ya jo sanha na: «Pu da ga ba jé ne wo ηmɔnɔ li ni bada wε.»

⁶ Ayiwa, piimu p'a fεnhε Kile Jomɔ pu logo ge, pee ya ta jé lee ηmɔnɔ li ni wε, bani pu ya ta dà Kile na wε. Wee tuun wu ni piitiilee p'a yaa na jé lee ηmɔnɔ li ni.

⁷ Lee wuu na Kile ya caɲa katii tenε sanha, kee ηε «Nijaa». W'a fεnhε ye jo saannaa Dawuda ηɔ na fo l'a mɔ, yee yemu y'a jo xɔ naha bε ge na:

«Yi bu Kile jomɔ pu logo nijaa,
yi ganha bu da niwegee waha wε.»*

⁸ Ayiwa, Zhouwe da bi sii já ηmɔnɔ li kan Izirayeli nagoo pu mu, Kile bi da jo nige caɲa katii shizhaa na wε.

⁹ Lee na ba Kile ya ηmɔ caɲa gbarashuun wogo ki na ηmɔgana lemu na wε, lee ηmɔnɔ li tuugo k'a gbegele yaha sanha Kile sipyii pu mu.

¹⁰ Bani wemu w'a jé lee ηmɔnɔ li ni ge, wee bε ya ηmɔ wu labye wu na, ba Kile ya ηmɔ wε.

¹¹ Lee na, wù la le wù jé lee ηmɔnɔ li ni, kɔnhɔ wa shishiin ganha bu da n'a she pyevεε pu ni wε.

¹² Bani Kile Kafila wu ηε ηi wo ni baraga wo. Wu ηɔ ya taan na ye ηɔyɔ shuun ηmɔɔ na. Wu na já sipya su wu zɔ na, fo na she nɔ wu munaa tεhεne na, na nɔ wu yatenzogoyo ni semεε pu na. W'a sipyii funzhakeree ni pu funηɔ keree suguri, fo na ki ceni.

¹³ Kile wo yayaaga ka shishiin ya ηmɔhɔ wu na wε. Kile wemu ηaha tàan w'à da ba fiin jo ge, yaηmuyɔ yi bεeri yi ηε kpεεngε na wee ηaha tàan taηmɔhɔηɔ baa.

* 4:7 Zaburuu 95:7-8

Yesu wu ne saraya naha shoonrivεε wo nuɲɔfɔgbɔ we

¹⁴ Saraya naha shoonrivεε wo nuɲɔfɔgbɔ wu ne wèe mu, wemu w'a dugi fo fugba wu ni ge; wee ne Yesu Kile Ja we, Lee wuu na wù kori yaha wu n'a daa koo li ni.

¹⁵ Saraya naha shoonrivεε wo nuɲɔfɔgbɔ wemu wu ne wèe mu ge, wee ya nuɲɔ jaari wèe na, na wèe tɛri wù fanhaxhɔɔrɔ keree na. Bani Shitaanni ya wu taanna wii ba w'a li pyi wèe na we, ga wu ya ta já wu tɔɔgɔ le jurumu wa shishiin ni we.

¹⁶ Lee na, wù lowagaa wuu pu fulo Kile wo niime saanra koro li na, kɔnhɔ wu nuɲɔ jaari wù na. Wu niime tirige wù na, kɔnhɔ wu bye wù tɛgɛvɔɔ wù tɛgɛduun ni.

5

¹ Ayiwa, saraya naha shoonrivεε wo nuɲɔfɔgbɔ wemu pu ma shoonri lɔ sipyii pu tɛ ni ge, sipyii pu wuu na wu ma deɲε, kɔnhɔ wu da sipyii pu ni Kile tɛ keree ki shoonri. Saraya yemu p'a wo pu wo jurumu w'i yafa pu mu ge, ni yanmuyɔ yemu p'a gaan Kile mu ge, kɔnhɔ wu da yee bε kaan Kile mu.

² Wu na já da kaa cɛbaalaa ni piinne fεε pu naha conɪ ni lotaan ni, bani wuyε pyaa bε ne fanhaxhɔɔrɔ fɔɔ wa ba pu ne we.

³ Tee fanhaxhɔɔrɔ te ma wu pye wu na saraya wo wuyε pyaa wo jurumu wu wuu na ba w'a li pyi sipyii pusamaa wo jurumu wu wuu na we.

⁴ Ayiwa, wa shishiin da ga já wuyε pye saraya naha shoonrivεε wo nuɲɔfɔgbɔ we, fo Kile ye pyaa bu ma yiri, na ma pye wii ba w'a Arɔn pye mu we.

5 Lee l'a li pye, Kirisa be ya ta wuyε pεε na weeye pyaa k'a wuyε pye saraya naha shoonrivεε wo nuṅofɔgbɔ wε. Ga na Kile w'a wee pye wii; w'a Kirisa pye:

«Mu ne ne Ja,

ne mu pye na pya niṅaa.»*

6 Y'a ka Kile Kafila wu ni xuu wa be ni na:

«Mu na ba gori yaha gbee

saraya naha shoonrivεε nuṅofɔɔ,

ba Melikisedeki ne wε.»*

7 Tuun wemu ni Yesu di bye koṅɔ na ge, w'a bi li ce na To Kile na ja wee shɔ xu na, a wu Kile neeri, na neegbɔhɔ pye fo na mee suu. A Kile di wu nerege ki shɔ wu Kile ni fyaara ti wuu na.

8 Ga ali na ta wu ne Kile Ja we, w'a sɔɔ na Kile nɔmee co wu kanhama pu funṅɔ ni.

9 Ba w'a Kile wo kapyene ki beeri nɔ fa wε, piimu beeri p'a wu nɔmee co ge, a wu pee beeri shɔ; tee nuwuuro te wa da ga xhɔ bada wε.

10 A Kile di wu pye saraya naha shoonrivεε wo nuṅofɔgbɔ we ba Melikisedeki ne wε.

N'a daa fee p'a yaa na se naha na n'a daa wu ni

11 Keree niṅehene wa weε mu na yu yee mu le shizhaa na, ga ki kori sheme p'a waha yee na. Bani yee keree naha cemε p'a pen.

12 Ni me bi yaa na yee ta yee ya neri na xɔ kalaatii. Ga yee ni me wuu mago sanha di ne kalaatii na p'a yi kalaa Kile jomɔ pu keree nizhiigee ki ni. Jirime na yee mago wa, yee da ga ja yaligbangbanṅa li wε.

* 5:5 Zaburuu 2:7 * 5:6 Zaburuu 110:4

13 Wemu wo nɔlige ki ne jirimε ye ge, wee ne pubinne. Wee ya katiinε ce shɔɔnri katiibaana ni we.

14 Ga yaligbangbanna ne sipyileyε wogo, pee piimu fungonyɔ y'a kasaɔnaa ni kakuunɔɔ ce shɔɔnri ge, bani p'a tee lee na.

6

1 Lee wuu na, wèe ya kalaa Kirisa wo keree kiimu ni nɔkɔɔnrɔ ti na ge, wù ganha bu da gori yaha kee ye na sanha we. Wù la le wù she naha na ba n'a daa wu ceveε see wuu ne we. Wèe ya yaa na kuri sanha nɔkɔɔnrɔ ti wo kalaa wu feni we, wee wemu wu ne na sipya ya yaa na daburaje jo na wu tɔɔgɔ wolo kanɔɔ baa keree ni, na dà Kile na ge,

2 ni batizeli keree, ni na keye tɛri sipyii na na Kile neeri pu mu, ni xujeneε li keree, ni kiiri we wu da ba gɔn koɔɔ sipyii na caxhɔgɔ ki cana ge.

3 Ayiwa, wù na kii keree kii yaha mu wù she naha na, ni Kile ya li koro kan.

4 Piimu p'a kpeenge ki ta tɔɔnii nigin na xɔ, na fugba wu wo loolodaa li nehe, na Kile wo Fefereε Munaa li ta ge,

5 na Kile jomɔ pu ce yaceɔε, na cabaya sefeεεε ti nehe ge.

6 Lee be na a pee sipyii p'i zhe sanha Kile jomɔ pu ni, na guri taha pu kalegeε feni. Pee sipyii pii na já pye dii na daburaje jo sanha Kile naha tãan we? Bani li ne kanna Kile Ja wu puyε pyaa ya goroo korikoritige na, na wu shiige sipyiire ti beeri naha tãan.

⁷ Ayiwa, zanhaya ni_ɲɲɛɛyɛ ya dun _ɲɲɛ kemu na, k'i faa yapyiire yeege ki faa pyevɛɛ mu ge, kee ya Kile duba taa.

⁸ Ga ki ba xhuyo ni _ɲakuu_ɲo yeege, ki da yafin be _ɲo wɛ, ga la_ɲi ya kee tɛɛɲɛ. Ki taxo_ɲo _ɲɛ na.

⁹ Lee be na, na cebooloo, na taan_ɲiinɛɛ, ali wèe _ɲɛɛ ba pe jom_ɲo niwa pe yu, nakaara wa wèe funy_ɲo ni yee shizhaa na wɛ. Wèe ya li cɛ na yee wa koo nizaana ni, lee lemu li _ɲɛ _ɲuwuuro ti wo koo li ge.

¹⁰ Kile _ɲɛ tiibaa fo wu fun_ɲo ki w_ɲo yee wo nibyegee kee, ni yee wo taan_ɲɛɛge ki na wɛ, taan_ɲɛɛge kemu yee ya zhɛɛ cebooloo pu na Kile mɛge ki wuu na ge; bani yee wa yi cebooloo n'a daa fɛɛ pu mago _ɲo_ɲi, ali nimɛ we be ni yee wa pu mago _ɲo_ɲi.

¹¹ Ga wèe fun_ɲo ki wa yee beɛri nigin nigin wu la le yi da se _ɲaha na mu fo tɛɛɛ le. K_ɲh_ɲo le na y'a daa ge, y'i ba lee ta.

¹² Wèe fun_ɲo wa yee pu pye saafɛɛ wɛ. Ga Kile ya cɛn wemu _ɲomɛɛ l_ɲo ge, sipyii piimu p'a la le na wee taa pu n'a daa ni pu loxulo gb_ɲo_ɲo ni ge, yi pye pee taannivɛɛ.

Kile ya _ɲomɛɛ lemu l_ɲo ge

¹³ Tuun wemu ni Kile ya _ɲomɛɛ l_ɲo Ibirayima mu ge, ma na jo ba yaaga wa kemu k'a ye Kile yɛ pyaa na wɛ, a Kile di gaa wuyɛ pyaa mɛge na na:

¹⁴ «Nakaara baa, n'a da duba ma mu, ma nagoo na ba _ɲɛɛ xuuni.»

¹⁵ Ayiwa, a Ibirayima di ganha na Kile _ɲaha wii ni loxulo ni, na sii m_ɲo lee ni. Kadugo t_ɲaan a Kile di ba _ɲomɛɛ li fa wu mu, w'a bi lemu l_ɲo wu mu ge.

¹⁶ Sipya ba da gaa, yaaga kemu k'a ye wu na ge, kee na w'a gari. Kee kaaga ke ki ma li shεε na pee jomɔ pu jε can, na nakaara ta shishiin be wa pu ni wε.

¹⁷ Lee pyegana li na Kilε ya li shε na finjε wu cen lɔvεε pu na, na jεri wa shishiin wa wee wo katenεε li ni wε, lee na w'a kàa taha wu jomεε li na.

¹⁸ Kii keree shuun we da já jεri bada wε. Kilε wu jomεε lɔ wu nɔhɔ kàa taha li na, wu da já kafineye jo bada wε. Lee na wée ya lowaa ta, na wù keye kuri kee tadaɲa ki na.

¹⁹ Kee tadaɲa ki jε wée mu ba tɔɔɔ jε wε, temu t'a dugo, t'i kɔɔɔɔ conɔ na yereɲε lɔhɔ ni ge. Ki jε ba baraga yaɲmuɲɔ jε wε; k'a wée tεri wù gori yaha n'a daa ni. Lee wuu na wù na já jé fεfεεε ti beεri wo fεfεεε xuu wu ni Kilε jaha tàan wù n'a daa wu baraga ni. Fàɲa ka ki bi lee kujɔɔ le jaha pari.

²⁰ Yesu ya fεnhε jé wée jaha na wee xuu wu ni, kɔnhɔ wu wée wo jurumu wu laha wà. Wee ya pye saraya jaha shɔɔnrivεε wo jɲɲɔfɔgbɔ ba Melikisedeki bi bye wε. Wu na ba gori yaha gbee tee jɲɲɔ fεεε ti ni.

7

Melikisedeki ya ye Levi wo nagoo pu na

¹ Ayiwa, we Melikisedeki we ya bye Salemu kulo li wo saan, na jε be Kilε-gbɔtabaaga wo saraya jaha shɔɔnrivɔɔ. Wee tuun wu ni Ibirayima bi shε kashen ηmɔ ni saannaa piitiilee ni, na se ta pu na. Ba w'a pa guri na ma wε, a Melikisedeki di shε wu jɲɲɔ círi, na duba pye wu mu.

² Yaaga yaaga Ibirayima ya ta kashen ki ni ge, a wu yee beeri jagi wolo kan Melikisedeki mu. Melikisedeki kori wu ne na: «Tiime saan», na fara lee be na, Salemu kulo li saan wu ne wii. Lee kori ne: «Najinje saan».

³ To ni nu ne wu mu we. Wa shishiin ya ta jo wu nɔhɔ tayirige shizhaa na, kelee wu segana, kelee wu xugana shizhaa na we. Wu ne ba Kile Ja wu ne we, bani wu na gori yaha wu saraya naha shɔɔnrivɛɛɛ ti ni gbee.

⁴ Ta yee ya li ce na sipyigbo wu ne Melikisedeki we? Fo wee tole Ibirayima ya yaaga yaaga ta kashen ki ni ge, a wu yi beeri jagi wolo kan wu mu we!

⁵ Levi nagoo piimu p'a jin saraya naha shɔɔnrivɛɛɛ ti kapyenje ki ni ge, saliya wa pee mu p'a jagi shuu Izirayeli nagoo pu mu, lee kori p'a wu shuu puye pyaa shi shɛɛn pu mu, ali na ta pu be ne Ibirayima nagoo p'a.

⁶ Melikisedeki bye Levi shi shɛn we, ga na jagi shɔ Ibirayima mu. Kile bi nɔmɛɛ lɔ wee Ibirayima wemu mu ge, a wu duba pye wee mu.

⁷ Ayiwa nakaara baa, duba pyevɔɔ ya ye duba tavɔɔ na.

⁸ Saraya naha shɔɔnrivɛɛ pu shizhaa na, piimu p'a bi jagi wu shuu ge, pee bye sipyii piimu da gori xu baa we. Ga Melikisedeki we w'a jagi wu shɔ Ibirayima mu ge, l'a she na wee na gori yaha jɔi na gbee.

⁹ Wee na ja jo na Ibirayima ya jagi wu wolo tuun wemu ni ge, Levi nagoo piimu p'a jagi wu shuu ge, pee be ya jagi wolo wee tuun wu ni.

¹⁰ Bani tuun wemu ni Melikisedeki ya she Ibiray-

ima ɲuŋɔ círi ge, pee bi sanha se wε; ga p'a bi bye Ibirayima ni.

¹¹ Ayiwa, Kile ya saliya wemu kan Izirayeli nago pu mu ge, Levi wo saraya ye yi bye wee saliya we wo tayeregbɔhɔ. Tee saraya ɲaha shɔɔnrivεεεε ti da bi já sipyii pu shɔ pu jurumu wu na, ɲuŋɔ bi da bye nige li na nago saraya ɲaha shɔɔnrivɔɔ watii wu na tenε, wee di bye ba Melikisedeki ɲε wε. Wu ganha bu bye Arɔn wo kpɔɔn li shɛn wε.

¹² Ga saraya ɲaha shɔɔnrivεεεε ti bu ɲeri, li waha l'i waha saliya wu bε ya yaa na ɲeri.

¹³ Wù Kafɔɔ Yesu wemu kaa wèe ya yu ge, gbawege katii ni wee ya foro. Kee gbawege ke wo sipya wa shishiin ya ta saraya ɲaha shɔɔnrivεεεε kapyenεε pye saraya tasogɔŋɔ xuu wu tãan wε.

¹⁴ L'a fiinε na Zhuda wo gbawege ki shɛn wu ɲε wèe Kafɔɔ we. Ga tuun wemu ni Kile tudunmɔɔ Musa ya jo saraya ɲaha shɔɔnrivεε pu shizhaa na ge, wu ya ta yafiin jo Zhuda wo gbawege ki shizhaa na wε.

¹⁵ Ayiwa, lemu li wa kii keree kii wo ɲeri wu fiinε sanha wèe mu ge, lee li wa mε. Saraya ɲaha shɔɔnrivɔɔ watii w'a tenε, wee ɲε ba Melikisedeki ɲε wε.

¹⁶ Lee ya li shεε na wee saraya ɲaha shɔɔnrivɔɔ wu ya ta tenε na saha ni sipyii wo saliya ɲɔmεhεε ki ni wε. Ga wuyε pyaa wo tɛhεnε baa ɲii sicuumɔ pu sefεεεε ti gbɔɔɔ ni w'a tenε.

¹⁷ Bani Kile ya pa li shε na:

«Mu ɲε saraya ɲaha shɔɔnrivɔɔ fo gbee,
ba Melikisedeki ɲε wε.»*

* 7:17 Zaburuu 110:4

18 Saraya naha shoonrivεεε ti wo saliya nizhiime w'a to wu fanhaxhooɔ ni wu laɔbaara ti wuu na.

19 Bani saliya wu ya ja yafin be ɔ fa we, ga wee ya tana ta nime, kemu k'a ɔ nizhiige ki na ge. Kee gbooɔ ni wee da ja vulo Kile na.

20 Na fara lee beeri na, Kile ye pyaa k'a kaa na Yesu wu da bye saraya naha shoonrivoo we. Kile ya ta lee tuugo pye saraya naha shoonrivoo watii shizhaa na we.

21 Ga ba Yesu ya pye saraya naha shoonrivoo we, a Kile di gaa na jo:

«Ne Kafoo Kile ya kaa,

ne da ga na ɔmεε ɔeri we. Jo:

«Mu ɔe saraya naha shoonrivoo fo gbee.»*

22 Lee wuu na Yesu ya pye le kariɔεεε ɔmεεfonoo le wo seeri wee ni Kile te ni. Lee kariɔεεε ɔmεε l'a ye na kanha nizhiine li na.

23 Na fara lee na, pii pu saraya naha shoonrivεε pu bi ɔe, bani xu ya ta wa shishiin yaha w'a pye pu ni gbee wee labye we ni we.

24 Ga Yesu ya kori yaha gbee ɔni na. Lee wuu na wee wo saraya naha shoonrivεεε ti na gori yaha fo gbee.

25 Lee wuu na, wemu bu soo Kile na Yesu wo kariɔεεε ki gbooɔ ni, wee na ɔuwuuro ta koɔ ki caxhoo. Bani Yesu ɔni wo wu ɔe gbee, na Kile ɔeri peefe mu.

26 Saraya naha shoonrivεε wo ɔɔfɔgbɔ wemu w'a bi sii yaa fo wee pu wee ta ge, wee wu ɔe wii. Wu feεεε wo wu ɔe. Jaagi xuu wa shishiin ɔe wu na we, jurumu be we. Kile ya wu waa laha

* 7:21 Zaburuu 110:4

jurumupyii pu na, na wu yirige kari fo fugba wu ni.

²⁷ Wu mago wa li na nago niga bæeri wu fɛnhɛ saraga wolo wuyɛ pyaa wo jurumu wu wuu na, wu bu xhɔ wu na w'a sipyii pusamaa wo saraya yi wo pu wo jurumu wu wuu na, ba saraya naha shɔɔnrivɛɛ p'a bi li pyi wɛ. Ga w'a wuyɛ kan na pye saraga tɔɔnii nigin yɛ pe, sipyii pu wo jurumu wu wuu na. Saraga katii ya yaa na wolo nige kee kadugo na wɛ.

²⁸ Saliya w'a sipyii piimu pye p'a tenɛ na pye saraya naha shɔɔnrivɛɛ wo nuɔɔfɔgbɔ ge, fanhaxhɔɔrɔ ti bi bye pee na. Kile ya kàa na jomɔ pemu jo saliya wu kadugo na ge, pee p'a wu Ja wu tenɛ na pye saraya naha shɔɔnrivɛɛ wo nuɔɔfɔgbɔ, wee wemu w'a fa, w'i da gori yaha bɛ mu gbee ge.

8

Yesu wu nɛ wèe wo saraya naha shɔɔnrivɛɛ wo nuɔɔfɔgbɔ we

¹ Ayiwa, jomɔ pemu bæeri wèe ya yu ge, pu nuɔɔ yɛ pyaa nɛ na saraya naha shɔɔnrivɛɛ wo nuɔɔfɔgbɔ wemu wu nɛ wèe mu ge, wee nidɛɛngɛ ki nɛ Se Bæeri Fɔɔ To Kile kanige cɛ fugba wu ni.

² Kile-pɛɛnɛ pugbɔhɔ kemu ni w'a wu wo labye wu pyi ge, kee nɛ fàya puga see wogo kemu Kafɔɔ Kile yɛ pyaa ya yerenɛ ge; sipyiyawyii wo niyerenɛ bɛ wɛ.

³ Saraya naha shɔɔnrivɛɛ wo nuɔɔfɔgbɔ bæeri, wu katenɛnɛ nuɔɔ ki nɛ na yakanya ni saraya yi kaan Kile mu. Lee na, li waha l'i waha, wèe bɛ wo saraya naha shɔɔnrivɛɛ wo nuɔɔfɔgbɔ wu bɛ ya yaa na saraga ka wolo.

4 Wu da bi bye jiiŋe ke na wu bi da bye saraya jaha shōnriwō wε. Bani saraya jaha shōnriwεε pii wa na xō piimu p'a yakanya ye, ni saraya yi keree jaha shōnri, na bε ni Kile tudunmō Musa wo saliya wu ni ge.

5 Pee wo saraya jaha shōnriwεεε t'a byi Kile-pεεŋe puga kemu ni ge, kee jε fugba wogo ki wo jaa. Lee na, tuun wemu ni Kile tudunmō Musa bi da fāja puga ki yereŋe ge, a Kile di wu pye: «Jaa wemu w'a shε ma na na ma yaha faabobonjo ki jiiŋo ni ge, la le m'a ki bεeri yāa mu.»*

6 Ga nime Yesu wo labye w'a ye na kanha saraya jaha shōnriwεε pusamaa wo wu na. Bani wee wu jε susurodege me Kile ni sipyii pu tε ni. Karijεεge jomεε nivonō l'a ye na kanha nilεε li na, bani lee nōhō ya teŋe jomεhεε kiimu na ge, kee ya ye nizhiige ki na.

7 Can na, karijεεge jomεε nizhiine li jō da bi fa, jiiŋo bi da bye li na pu na shuun wuu nōhō shan wε.

8 Ga Kile ya wu sipyii pu jaagi, na pu pye:

«Li wii caya ya wa ma,

nε Kafōō Kile w'a jo mu.

Nε na ba karijεεge jomεε nivonō lō

Izirayeli puga ke ni Zhuda puga ki mu.

9 Nε pu sefεεε pu keŋe co,

na pu yeege caja kemu Misira fiige ki ni ge,

karijεεge jomεε le nε lō pu mu wee tuun wu ni ge,

nivonō li da ba bye lee tuugo wε.

Bani p'a nε karijεεge jomεε li kyεεgi.

Lee wuu na nε bε ya pu yaha.

* 8:5 Ekizode 25:40

- 10 Karijεεγε jomεε le ne da ba lɔ Izirayeli nagoo pu mu
 yee caya yi d'a toro xɔ ge, lee le:
 Ne na ba na saliya wu le pu fungonyɔ ni,
 di wu ka pu zɔlɔ na.
 Ne na ba bye pu Kile,
 p'i bye ne sipyii.
- 11 Wa shishiin da ga ba wu shi shen,
 kelee wu ceboro kalaa nige we na:
 <Yi Kafɔɔ ce we.>
 Bani pu beeri na ba ne ce,
 na lɔ sipyitiilee na fo na she nɔ sipyigbɔɔ na.
- 12 Ne na ba pu kanahaya yi yafa pu mu.
 Ne da ba na funɔɔ tirige
 ni pu jurumu wu kaa ni nige we.»*

13 Tuun wemu ni Kile ya karijεεγε jomεε nivonɔ li kaa jo ge, a lee di nizhiine li jeri nileε. Ayiwa, karijεεγε jomεε nizhiine lemu l'a le, li cana jii be d'a toro ge, lee ya giin di biin.

9

Yesu Kirisa ye wu ne saraga nivanja

¹ Karijεεγε jomεε nizhiine li funɔɔ ni, kodorogoo kii bye wà Kile pelegana na, ni Kile-peene puga faya wogo, kee kemu bye jinε ke na ge.

² Fàna puga ki bi yereε, na ki pye pupyaa shuun. Pubile nizhiine li bye fεfεεε puga. Sokinnagbɔ we, ni tabali we, ni buuri we p'a wo na gaan Kile mu ge, kee ni yee bi bye.

* **8:12** Zheremi 31:31-34

³ Pubile shuun wuu li bi bye nahaparaga fàŋa shuun wogo ki kadugo yíri. Lee bi bye fεfεεε ti bεeri wo fεfεεε puga.

⁴ Saraya yi tawologo ka bye wà kemu k'a yàa ni sanni ni ge, kee ni pu bi nudanga yawurire ti leni. Keshi wa bε bye wà, sanni wu bi taga wee bεeri tɔ. Maanε w'a bye sanni shɔɔ lemu ni ge, lee bye keshi wu ni, ni Arɔn publiin li l'a fyen ge, Kilε bi saliya wu ɲɔmehεε ki ka faakageeye yemu na ge, ni yee bε.

⁵ P'a bi jaalaa shuun nɔɔɔ wuu p'a yàa wee keshi wu fugba ni, pee bye serubεεn.* Pee wo kapaya yi ɲime pu bi keshi wu ɲɔtɔɲɔ ki tɔ. Pee ɲime pe ni pu bi jurumu yafa wo saraya yi wo shishan pu woni keshi wu fugba ni. Ga kii keree kii bεeri wo ɲaha joduun ɲε ɲime wε.

⁶ Ayiwa, le singana le na fàya puga ke ni ki yaɲmuyɔ yi bεeri wa bi sin. Caɲa bεeri saraya ɲaha shɔɔnrivɔɔ pu bi jin pubile nizhiine li ni na Kile-pεεɲε ki keree pyi.

⁷ Ga saraya ɲaha shɔɔnrivεε wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu ye nigin w'a bi jin pubile shuun wuu li ni tɔɲii nigin pe yee funɲɔ ni. Wu bi jin wà ni yatɔɔɔ shishan ɲε wu keɲε ni wε. W'a pee kan Kilε mu wuyε pyaa wo jurumu we ni sipyiire ti wo wu wuu na, p'a wemu pye na ta pu ya li cε-ε ge.

⁸ Lee funɲɔ ni Fεfεεε Munaa ya li shε na na fàya puga nizhiige ki yaha, xuu wemu w'a bye fεfεεε ti bεeri wo fεfεεε wo wu ge, wee koo bi sanha mugi wε.

⁹ Kee fàya puga ke bye ɲime wo keree kii wo jaa. Lee wa li shεε na saraya yatɔɔɔ, ni saraya yemu

* **9:5 Serubεεn:** Pee ɲε Kilε wo kapyebyii fugba we ni ba melekεε ɲε wε.

bɛeri y'a gaan Kile mu ge, piimu p'a yee wo ge, na yee bi da já pee wo zɔɔɔ pu pye fɛɛfɛɛ wɛ.

10 Yee saraya ye, ni yaliye, ni yagbaya, ni lɔhɔ wuuganɔaa niɲɛɛɛ, kee bi bye kalɛgɛɛ. Kee keree kii bɛeri bi bye pyemɛ fo na shɛ Kile pye w'a keree ki ɲɛri.

11 Ga Kirisa ya pa, na bye cabaya yanɲmuzaaya yi wo saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ wo ɲuɲɔfɔgbɔ. Fàya puga kemu ni w'a wu wo labye wu pye ge, kee ya sii pɛɛ, ki ɲɔ bɛ d'a fa. Sipyaa ya ta kee yerɛɛ wɛ; ki ɲɛ bɛ ke kɔɲɔ ke wogo wɛ.

12 Wee ya ta jé Fɛfɛɛɛ ti Bɛeri wo Fɛfɛɛɛ Xuu wu ni sikapee, ni nupiye wo shishan gbɔɔɔ ni wɛ. Ga wuyɛ pyaa wo shishan gbɔɔɔ ni w'a jé tɔɲii nigin yɛ pe. W'a da lee pye nige sanha wɛ, bani w'a tɛɛɛ baa ɲuwuuro ta.

13 Ayiwa, na saha ni saliya wu ni, piimu bye fɛɛfɛɛ wɛ, p'a bi sikapee ni nuɲɛɛ shishan, ni nupinyɛ nizogoyo shɔɔnrɔ woni peefɛɛ na, na pu pyi mu fɛɛfɛɛ.

14 Ga Kirisa shishan ya fɛfɛɛɛ pyi na ye yee na xuuni! Tɛɛɛ baa Kile wo Munaa li gbɔɔɔ ni w'a wuyɛ kan Kile mu saraga, manɛ ɲɛ kemu na wɛ. Wu shishan ya ɲuɲɔ baa keree je laha wɛɛ zɔɔɔ na, kɔnhɔ wɛɛ di da kapyɛɛ pyi Kile ɲi wo wu mu.

15 Lee wuu na Kirisa wu ɲɛ kariɲɛɛgɛ ɲɔmɛɛ nivonɔ li wo susuro tɛgɛvɔɔ. Sipyii ya jurumu wemu pye kariɲɛɛgɛ ɲɔmɛɛ nilɛɛ li wo tuun wu ni ge, pee wo ɲuwuuro wuu na w'a xu. Kile ya piimu yiri ge, tɛɛɛ baa cɛn wemu wo ɲɔmɛɛ l'a lɔ pee mu ge, kɔnhɔ p'i wee ta.

16 Sipyaa wa bu sɛmɛ yàa yani wu xu ge, taagana

lemu na wu kenε yaŋmuyɔ y'a yaa na pa daa wu nixhuxhɔgɔ na ge, na lee taagana li ka wee ni. Wee sεmε wu da já yaaga pye wε, fo weefɔɔ ba xhu, a l'i jε na fiinŋε na w'a xu.

17 Bani na wufɔɔ yaha ɲi na, tayerege wa wee sεmε wu na wε, fo wufɔɔ bu xhu.

18 Lee wuu na ali kariŋεεge ɲɔmεε nizhiine li be ya ta tenε shishan baa wε.

19 Tuun wemu ni Kile tudunmɔɔ Musa ya saliya wu ɲɔmεhεε ki beeri jo sipyii pu mu ge, a wu nupiye shishan, ni sikapee shishan lɔ, ni lɔhɔ be, ni Izopu* tige genε, na kee taga shishan pu ɲεregi saliya Kitabu we, ni sipyiire ti beeri na.

20 Na jo: «Kile ya kariŋεεge ɲɔmεε lemu lɔ yee mu ge, lee wo shishan pu ɲε pe.»*

21 Lee ɲεregigana li ninunɔ na Musa ya shishan ɲεregi Kile wo fàŋa puga ke, ni Kile wo kapyenεε yεrεyε yi beeri na.

22 Na saha ni saliya wu ni, shishan ni p'a yaŋmuyɔ yi beeri pyi fεεfεε, fo yaŋmuyɔ nigin nigin wa yε. Shishan ya wo wε, jurumu da ga yafa wε.

23 Fàŋa puga ke ni ki yaŋmuyɔ yi bye fugba wogo ki wo jaa. Ba yee yaŋmuyɔ yi bi yaa na pye fεεfεε ni yapɔɔyɔ shishan ni wε, lee na yaŋmuyɔ ye yi ɲε fugba wu ni ge, yee bi yaa na pye fεεfεε ni saraga ka ni, kemu k'a ye yapɔɔyɔ na ge.

24 Bani fεfεεε xuu wemu sipyii ya yerenε na pye ba see wo wu jaa ɲε-ε ge, Kirisa ya ta jé wee ni wε, ga fugba wo wuyε pyaa ni w'a jé, kɔnhɔ wu yere To Kile ɲaha tàan wèe wuu na.

* **9:19 Izopu:** Kee ɲε tige, kemu wo geye yi ɲε ni shiire niŋehere ni ge, tee shiire te pu ma mineε na wo na ɲεregi. * **9:20** Ekizode 24:8

²⁵ Wu ya ta jé wà kónhò wu wuyε pye saraga tǎɔnii nɪɲehɛɲεε funɲɔ ni wε, ba saraya ɲaha shǎɔnrivεε wo ɲunɔfɔgbɔ w'a bi jin fεfεεε xuu wu ni yee bεeri, ni yapɔrɔyɔ shishan ni wε.

²⁶ Li da bi bye mu, Kirisa bi da ganha tǎɔnii nɪɲehɛɲεε ni fo koɲɔ ɲɔ kǎnduun ni. Ga nime, koɲɔ xǎduun wu funɲɔ ni, tǎɔnii nigin yε pe, w'a wuyε she, na wuyε kan saraga, kónhò wu jurumu wu lɔ laha wà.

²⁷ Xu na ba nɔ sipyii bεeri nigin nigin na tǎɔnii nigin. Lee kadugo na Kile di kiiri kǎn pu na.

²⁸ Mu Kirisa bε ya pye saraga tǎɔnii nigin yε pe, kónhò wu shɛɲɲehɛmεε wo jurumu tuguro lɔ. Wu na ba wuyε she wu sigevεε pu na, wu ba ba wu pana shuun wuu li ni. Wu da ba jurumu keree ɲaha shǎɔnri lee ni wε, bani w'a xɔ lee ni. Ga ɲuwuuro wu da ba gan wu sigevεε pu mu.

10

¹ Ayiwa, Kile ya yanmuyɔ yemu ɲɔmεε lɔ wèe mu ge, yee wo jaa bye saliya wu ni. Ga dii yε pyaa yee yanmuyɔ yiɲε ge, saliya wuyε pyaa ya já yee she wε. Lee wuu na piimu p'a bi Kile pεε na bε ni saliya wu ni ge, pee bi saraya wo yee bεeri. Ga, saliya w'i ya ta já pee je yeege pu wo jurumu wu ni, na pee pye sipyii, piimu p'a fa wε.

² Yee saraya yi da bi da já sipyii pu shɔ, pu bi da yee ɲɔ yaha; piimu p'a yi wo ge, pee bi da bye fεfεεε tǎɔnii nigin l'a xhɔ. Pee bi da puyε wii jurumupyii nige wε.

³ Ga li ya ta pye mu wε, yee bεeri yee saraya yi ma sipyii pu funyɔ tun pu jurumu wu na.

⁴ Bani nupɛhɛɛ, ni sikapee shishan da já jurumu laha bada wɛ.

⁵ Lee wuu na, Kirisa na pa koŋɔ ki na, a wu Kile pye na:

«Mu ya jo na mu wa saraya yatɔɔyɔ yi feni wɛ.

Mu di ya ta sɔɔ

sipyii pu wo yanɲuganya yi saya na wɛ.

Ga m'a nɛ kan ceepuuro,

kɔnhɔ nɛ ti kan ma mu saraga.

⁶ Saraya nizogoyo ni jurumu yafa

saraga ka shishiin ya ta ma ɲaha ɲi wɛ.

⁷ Wee tuun wu ni, a nɛ jo:

«Kile, nɛ pa di ba ma ɲidaan pye

ba l'a ka Kitabu wu ni wɛ.»*

⁸ Ayiwa, a Kirisa di fɛnhɛ Kile pye: «Mu ɲɛ saraga yatɔɔyɔ ye ni sipyii pu wo yakanya yi saya feni wɛ, na yee ya mu ɲaha ɲi wɛ.» Ayiwa Yesu ya ye jo, ali na ta yee saraya ye di bi wo bɛ na saha ni Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ni.

⁹ Lee kadugo na a Yesu di jo sanha: «Nɛ pa, di ba ma ɲidaan pye.» Lee na w'a saraya yi wo saliya nile wu shan, na nivomɔ teɲɛ.

¹⁰ Lemu li bye Kile ɲidaan ge, Yesu Kirisa ya lee pye. W'a wuyɛ kan saraga Kile mu tɔɔɲii nigin pe. Lee gbɔɔrɔ ni wɛɛ ya je yeege wù jurumu wu ni.

¹¹ Taashiinɛ li ni, saraya ɲaha shɔɔnrivɔɔ pu bi Kile wo labye wu pyi caɲa bɛɛri. Saraya ninuyɔ yi p'a bi wo tɛɛgɛɛ niɲɛhɛɲɛɛ ni, na ta yee saraya yi da já jurumu laha sipya na bada wɛ.

* **10:7** Zaburuu 40:7-9

12 Ga Kirisa ya saraga nigin pe wu wolo gbee wo jurumu wu wuu na. Lee kadugo na, a wu diin saanra tatεεngε ki ni To Kile kanige ce.

13 Na Kile naha wii fo wu ba wu pεεn pu tirige na pa yaha wu tɔɔyɔ nɔhɔ ni.

14 Piimu ya pye fεεfεε na foro pu wo jurumu wu ni ge, w'a pee pye p'a fa gbee saraga nigin pe wu gbɔɔɔ ni.

15 Lee ninunɔ Kile Munaa bε ya shε wèe na. L'a jo:

16 «Nε Kafɔɔ ya jo:

Karijεεge jɔmεε le nε da ba lɔ yee mu,
yee caya ye na toro xɔ na ge,
lee le: Nε na ba na saliya wu yaha pu zɔlɔɔ pu na,
di wu ka pu fungɔnyɔ ni.»*

17 Ba w'a xɔ yee ni wε, na jo:

«Nε da ga na funɔɔ tirige nige
pu jurumu ni pu katiibaagaa na wε.»*

18 Ayiwa, jurumu wemu ya yafa ge, jurumu yafa saraga kawuunɔ jɔnɔ wa nige wee wuu na wε.

Wù fulo Kile na ni lowaa ni

19 Lee wuu na na cebooloo, lowaa wa wèe mu na jé fεfεεε ti bεeri wo fεfεεε xuu wu ni Yesu shishan pu gbɔɔɔ ni.

20 Yesu ya kovonɔ mugi wèe mu, lemu l'a se ni wèe ni Kile yíri ge, lee jε jɔi sicuumɔ koo le. Nahaparaga fàɔa* ki k'a bi lee tɔ, a Yesu di kee laha

* **10:16** Zheremi 31:33 * **10:17** Zheremi 31:34 * **10:20**
Nahaparaga fàɔa: Kee jε fàɔa kemu k'a bi pari Fεfεεε ti Bεeri wo Fεfεεε ti Xuu wu wo kujɔɔ li jɔ na ge. Wee tuun wu ni sipyitiime bi yaa wu jé wà wε.

wà wu wo xu wu baraga ni.

21 Wèe wo saraya naha shòonrivεε wo n̄un̄ofɔgbò wu n̄ε wii. Wee wu n̄ε Kilε wo sipyii pu n̄un̄o ni.

22 Lee wuu na wù fulo Kilε na ni zòsaama, ni nakaara baa n'a daa ni. Wù Yesu yaha wu wù zòlò pu tiibaara ti bæeri je laha pu na! Wu wù je fiin̄ε!

23 Tadaɲa kemu kaa wèe ya yu ge, wù n̄oɔ kee na xuuni! Bani n̄omεε fò wu n̄ε n̄omεε li lɔvò we, wu na li n̄o fa.

24 W'à wùye funyò tirige ni wù sipyini kaa ni, k̄nhò wù da wùye logoo wari taan̄n̄εge ni kapyege nizaan̄aa bye na.

25 Wù ganha bu da wùye binne n̄o yaha ma na jo ba pii ya li pye wε! Ga wù pye wùye yεrivεε, bani wùye pyaa wa li n̄aa na Kafò cabaɲa k'a tεn̄ε.

26 Ayiwa, wèe bu dò, na jurumu pyi, na wù ta w'à can wu cε xò, saraga katii wa nige kemu na já wee jurumu we yafa wε,

27 fo na kiiri ni nagbòhò ki yε sigée ni fyaara nigbòrò ni. Kee nagbòhò ki na ba Kilε wo p̄εn pu sorogo na pu xò.

28 Sipya wemu bu Kilε tudunmò Musa wo saliya wu kyεεgi, sipyii shuun kelee taanri bu da piimu n̄ε li s̄εri ge, weefò na gbo n̄iɲaara baa pee wo jomò pu wuu na.

29 Ga sipya bæeri w'a Kilε Ja wu fanha ge, na Kilε wo karīn̄εge n̄omεε li wo shishan pu wii na p'a nòhò ge, pee pemu p'a bi weefò pye f̄εf̄εε ge. Kelee F̄εf̄εr̄ε Munaa lemu l'a bi niimε kan wufò mu ge, wu bye w'i ya gbòrò taha lee na wε, ta yee ya giin na weefò ya yaa ni kanhama nigbò ni na ye Kilε tudunmò Musa wo saliya wu kyεεgivò na wε?

³⁰ Bani Kile wemu w'a jo ge na: «Ne ye nigin mu li wa na jurumu footɔnɔ kan kakuubye mu.» Wee ninumɔ w'a jo be sanha na: «Kafɔɔ na ba kiiri kɔn wu sipyii pu na.»*

³¹ Na jé Kile ɲii wo wu kenε ni kiiri kaa na, tee ɲε fyaara nigbɔɔrɔ dε!

³² Ayiwa, tuun wemu beεri ni yee ya Kile wo kpεngε ki ta ge, yi yi funyɔ yaha nidogo wee tuun wu na. Yee ya kori yaha ɲɔmεε feεrε ni na kee yogbɔhɔ ki tun, ali na yi ta be kanhama nigbɔ ni.

³³ Kabaɲa ka na, p'a yee fanha sipyii niɲε ni, na yee kanha xuuni. Piimu p'a kanha mu ge, kabaɲa ka na, yee ya bi gbegele di pee tεge.

³⁴ Yee ya ɲuɲɔ ɲaari kasolemεε na. Sipyii ya yee kenε yanmuyɔ yi shɔ yee na tuun wemu ni ge, a yee loxulo wuu di lee soro, bani yee ya li ce naafuu see wo wu wa yee mu wemu na gori yaha ge.

³⁵ Lee wuu na, n'a daa we wu wa yee mu Kafɔɔ na ge, yi ganha bu da wee yaha wε. Bani lee kuduun ya pele xuuni!

³⁶ Yee mago wa sanha lowaa na, kɔnhɔ yi da se ɲaha na Kile ɲidaan bye ni. Lee bu bye, w'a lemu wo ɲɔmεε lɔ ge, yi na ba lee ta.

³⁷ L'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Jεrε l'a kori wemu wu da ba ge,
wee di ba. Li da mɔ nige wε.

³⁸ Sipyia wemu w'a dà nε na ge, wee w'a tii.

Lee funɲɔ ni wu da ba ɲii sicuumɔ see wo ta.
Ga wu bu guri kadugo,
nε wo fundanga ki da da wu ni nige wε.»*

* **10:30** Dutεrenɔmε 32:35-36

* **10:38** Habakuki 2:3-4

39 Piimu p'a guroo kadugo, na gyεεgi ge, wèe nε pee ni wε. Piimu p'a daa, pee di da ba juwuuro ti ta ge, pee ni wèe nε.

11

Sipyii piimu p'a pye ni n'a daa ni ge

¹ Ayiwa, n'a daa w'a wèe wo tadanja ki wo yanmuyɔ yi keree fiinɲε, na wèe pye wèe ya tiin ni li ni na yi wa wèe mu na xɔ. N'a daa w'a wèe pye wèe ya sɔɔ li na na can wa yanmujabaaya yi wo keree ki ni.

² Pu n'a daa wu wuu na Kile ya taashiine li wo sipyii pu sɔ.

³ N'a daa funɲɔ ni wèe ya li ce na Kile wo jomɔ pu baraga ni konɔ ya yàa. Lee na, yanmuyɔ yemu ni wèe nii wa ge, yee ya yàa ni yanmuyɔ ni yemu y'a jaa wε.

⁴ Wu n'a daa w'a Abeli wo saraga ki pye k'a ye Kayen wogo ki na. Kile ya li she wu n'a daa wu shizhaa na na w'a tii. Bani Kile ye pyaa ya sɔɔ wu yakanga ki na. Abeli ya xu, ga niɲaa we be ni wèe ya kalaa taa wu n'a daa wu funɲɔ ni.

⁵ Wu n'a daa wu wuu na Kile ya Henɔki lɔ durogo fugba ni na ta wu sanha xhu wε. Sipyaa wa shishiin ya ta wu ɲa nige wε, bani Kile ya wu lɔ. Yani Kile wu wu lɔ ge, w'a bi wu sɔ, na jo na wu kaa ya taan wee mu.

⁶ Ni n'a daa be wε, wa shishiin kaa da já daan Kile mu wε. Bani wa bεeri w'a giin wu fulo Kile na ge, li waha l'i waha wufɔɔ ya yaa na dà li na na Kile wa, na nε be wu shavεε saraavɔɔ.

⁷ Wu n'a daa wu wuu na Kile ya Nuxhun kaala ni keree kii ni, wu sanha kiimu ɲa wε. Na Kile ɲii

fyaara yaha wu zɔ wu na, a w'i kɔɔgbɔhɔ ka yàa, kɔnhɔ wu ni wu puga shɛɛn di ba shɔ. Ba w'a lee pye wɛ, a w'i li shɛ lee funɲɔ ni na jaagi ya to kɔɲɔ sipyii pu ɲɲɔ ni. A Kilɛ di wu jate sipyitiime wu n'a daa wu wuu na.

⁸ Wu n'a daa wuu na Ibirayima ya Kilɛ ɲɔmɛɛ co wu yiriduun wu ni Kilɛ mu. Kilɛ bi da fiige kemu kan wu mu, kee di bye wu cɛn ge; a wu foro wuyɛ pyaa wo fiige ki ni, na kee koo co na ta wu ya ki sanha cɛ wɛ.

⁹ Wu n'a daa wuu na w'a shɛ bye nadadiinmɛ kee fiige ki ni, kee kemu wo ɲɔmɛɛ l'a lɔ wu mu ge. A w'i wu wo tiinne li pye fàya piyɛyɛ ni. Lee Ishaaga ni Yakuba bɛ ya pye. Lee ɲɔmɛɛ le ninunɔ Kilɛ bi lɔ pee bɛ mu.

¹⁰ Ibirayima bi kugbɔɔ ɲaha wii lemu nɔhɔshanma p'a ɲɔ ge. Kilɛ wu ɲɛ lee kulo le wo kaɲahashɔɲrimɔ ni li yerenɛvɔɔ.

¹¹ Wu n'a daa wu wuu na Kilɛ ya pya kan Sara mu, ali na wu ta w'a lɛ bɛ xuuni. Bani w'a dà li na na ɲɔmɛɛ fɔɔ wu ɲɛ ɲɔmɛɛ li lɔvɔɔ we.

¹² Lee wuu na, ali na lɛgɛ fanhaxhɔɔɔ yaha t'a nɔ wu poo wu na, w'a nagoo ɲɲɛhɛmɛɛ ta, piimu p'a ɲɲɛ ba fugba wɔɔɔ ki ɲɛ wɛ, ni ba suumɔ lɔhɔ ɲɔ gbazhɛnhɛ ɲɛ wɛ.

¹³ N'a daa ni pii sipyii pii bɛɛri ya xu. Kilɛ ya yaɲmuyɔ yemu ɲɔmɛɛ lɔ ge, yee bi sanha jé pu kenɛ ni wɛ. Ga, a p'i bye kanna p'a yi ɲaa, na fundanga ta yi wuu na. A puyɛ pyaa di li shɛ na nabuun pee ɲɛ, na pee nidorowuu pu wa ke ɲɲɛ ke na.

¹⁴ Pe jomɔ pe ya li shɛɛ na to puga katii pu jovɛɛ ya zhaa.

15 Kemu ni p'a yiri ge, kee da bi pu zɔlɔɔ ni, pu bi da já guri zhe wà.

16 Ga can na, to puga nijenɛ pu bi zhaa, lee kɔri kemu ki ɲɛ fugba wu ni ge. Lee wuu na, li ɲɛ shiige kaa Kilɛ mu p'a wu pyi «pee wo Kilɛ» wɛ. Bani w'a kulo la gbegele pu mu.

17 Wu n'a daa wuu na Ibirayima ya sɔɔ na wu ja Ishaaga kan di bye saraga, tuun wemu ni Kilɛ ya jo wu lee pye ge. Ishaaga yɛ nigin pe wu bye wu ja. Na ta Kilɛ di bi ɲɔmɛɛ lɔ wu mu na:

18 «Mu nagoo na ba ɲɛɛ na foro Ishaaga ni.»

19 L'a bi bye Ibirayima funɲɔ ni na Ishaaga ɲɛɛ xhu bɛ, na se wa Kilɛ ni na wu ɲɛ yeege xu ni. Lee l'a Kilɛ pye w'a Ibirayima ja wu tɛɛɲɛ wu na, a l'i bye kannna xu ni w'a ɲɛ na foro.

20 Wu n'a daa wuu na Ishaaga ya duba pye Yakuba ni Ezawu mu cabaya wuu na.

21 Wu n'a daa wuu na Yakuba ya duba pye Yusufu wo nagoo pu bɛɛri nigin nigin mu, na wu xuduun ta w'a nɔ xɔ. Pubiin le li bye wu kenɛ ni ge, a wu yere, na buri lee ɲunɔ ni, na Kilɛ pɛɛ.

22 Wu n'a daa wuu na Yusufu ya li she na wu xuduun ta w'a nɔ xɔ, na Izirayɛli nagoo pu na ba foro Misira fiige ki ni caɲa ka. A w'i li she na pu ba fòro, na pu da fòro ni wee nixhugo ki kaciiye yi ni.

23 Pu n'a daa wuu na Kilɛ tudunmɔɔ Musa sefɛɛ p'a wu nizexhɔɔ ki ɲmɔhɔ fo yeye taanri. Bani pu bi wu ta w'a ɲɔ. A p'i bye pu ya fya saan wu wo nijoyo yi na wɛ.

24 Wu n'a daa wuu na Kilɛ tudunmɔɔ Musa nilexhɔɔ ki ya ta sɔɔ p'a wu pyi Farawɔn poro ja wɛ.

25 W'a bi li ta na wee ni Kile sipyii na kanha shiizhan, na lee ya pəɾɔ jurumu wo fundanga keree na, kee kiimu da mɔ wɛ.

26 Wu mɛgɛ na kyɛɛgi ba Kirisa jɛ wɛ, w'a lee ta naafuugbɔ na ye Misira fiige ki kenɛ yaŋmuyɔ bɛɛri na. Bani kuduun wemu wu bi da ba da Kile mu ge, wee ni wu jaha di bye.

27 Wu n'a daa wuu na Kile tudunmɔɔ Musa ya foro Misira fiige ki ni, ali na saan wu luu ta l'a yiri wu tɔan xuuni wu ya ta fya wɛ, bani w'a lowaa ta ma na giin na Kile wemu wu jɛ wa ya wu jaa-i ge, na wee w'a jaa.

28 Wu n'a daa wu wuu na w'a Yawutuu Bulooro Nuwuuro ti wo Kalenɛ li tɛɲɛ. Na shishan jɛɛgi jɛɛgi piyɛyɛ yi kujɔgɔɔ ki jɔ na, kɔnhɔ xu wo mɛlɛkɛ wu ganha bu da nɔ Izirayeli shɛɛn pu wo jashiimɛ wa shishiin na wɛ.

29 Pu n'a daa wuu na Izirayeli nagoo p'a suumɔ lɔhɔ ki kɔn jɛri ba jiwaga jɛ wɛ, kee kemu p'a byi na «Lɔpiga» ki ge. A Misira shɛɛn pu bɛ di jo p'i lee shi pye, ga, a lɔhɔ k'i gɛgi, na pu li.

30 Pu n'a daa wuu na Izirayeli nagoo p'a pa jaaari na Zheriko kulo li maha cabyaa gbarashuun funjɔ ni, a li kasɔɾɔyɔ y'i do.

31 Wu n'a daa wuu na navarashaa Araxabi ya ta pinne xu ni Zheriko shɛɛn pusamaa ni shiizhan wɛ, pee piimu pu bye Kile jɔmɛɛcobaalaa ge. Bani Izirayeli nagoo piimu p'a bi shɛ kulo li saala ge, w'a bi pee co na jɔ.

32 Di yekɛ bɛ ta jo sanha wɛ? Bani tuun w'a na xuunɔ wá Zhedeyɔn, ni Barake, ni Samusɔn, ni Zhɛfute, ni Dawuda, ni Samuwɛli, ni Kile tudunmɔɔ pusamaa keree na.

³³ Pu n'a daa wuu na p'a se ta saannaa na, na tiime keree pye. Kile ya yanmuyɔ yemu nɔmɛhɛɛ lɔ pu mu ge, a p'i yee ta. P'a pii kan cɛnrilɛɛ mu, ga yafiin ya pu ta wɛ.

³⁴ P'a pii le na ni, ga yafiin ya pu ta wɛ. A p'i ganha na giin p'i nɔmparaa taga pii gbo, ga, a pee di shɔ. Fanhaxhɔɔɔ bye pu na, ga, a p'i fanha ta. Pii bye kashɛnɛnɔ-jemɛɛ fo fiye ya wo kashɛn keye na fe pu naha na.

³⁵ Cɛɛ pii wo n'a daa wuu na Kile ya pu sipyii nɛ piimu ya bi xu ge. Pii ya kanha pu ni, ga p'i ya sɔɔ na puyɛ shɔ wɛ. P'a sɔɔ xu na, kɔnhɔ pu cɔnɛnɛ p'i Kile ta.

³⁶ P'a pii la wolo, na pii kpɔn, na tɔɔɔ shɔnhɔyɔ taga pii pɔ, na pii le kaso ni.

³⁷ Na kagereye taga pii wá gbo, na menizhee wo nahanaa taga pii ja, na pii gbo ni nɔmparaa ni. P'a bi nɔari na mari, sikasɛɛyɛ ni dubyasɛɛyɛ di nɛ pu faleye.

³⁸ A p'i ganha na nɔari na yeree sipɔnɔ ni, ni boboyo yi na, ni faaya wegeye ni, ni nɔnɛ wegeye ni. Na ta kɔnɔ sipyii bi ta yaa ni pii sipyii pii tuugo ni wɛ.

³⁹ Kile ya pii sipyii pii bɛɛri sɔ pu n'a daa wu wuu na. Ga lee bɛ na Kile bi yanmuyɔ yemu wo nɔmɛɛ lɔ pu mu ge, yee bi sanha jé pu kɛnɛ ni wɛ.

⁴⁰ Bani fungɔngɔ nizaanɔ ki bye Kile mu na naha tii ni wɛɛ ni. Wu funnɔ bye pii sipyii pii nɔ ki fa wɛɛ kadugo na wɛ.

12

Wɛɛ ya kanhama soro ba Kirisa nɛ wɛ

¹ Ayiwa, pii sɛɛɛɛ niɲɛhɛmɛɛ pii ya wèe maha, lee wuu na lemu bɛɛri li da bye tuguro wèe mu, wèe ganha bu da zhe ɲaha na n'a daa ni-i ge, wù kee bɛɛri ɲɔ yaha, jurumu wemu bɛɛri w'a wù birege ge, ni wee bɛ. Kile wo labye we w'a she wù na ge, wù la le wù da fe w'a wùye shaanri wee feni.

² Wù wù ɲahaya tii Yesu na, wee wu ɲe wèe n'a daa wu ɲɔhɔshanma ni wu favɔɔ. Wee w'a korikoritige ki kanhama soro, wu ya ta pee wii shiige we. Bani fundanga ke ki bye wu ɲaha na ge, kee ni w'a bi wu ɲaha le. Wu nidɛɛnge ki wa nime saanra tatɛɛnge ki ni Kile kanige cɛ.

³ Yesu wemu w'a jurumupyii makɔɲɔ ki soro mu ge, yi yi funɲɔ yaha nidogo wee na, kɔnhɔ yi fanha ganha da xhɔ, yatɛngboyo di jé yi ni we.

⁴ Bani zhaanra temu yee ya leni ni jurumu ni ge, yee sanha tee le xɔ fo na ɲɔ xu na we.

⁵ Kile wemu w'a yɛɛ kaan yee mu ba wu jalaa ɲɛ-ɛ ge, ta yee funɲɔ ya wɔ wu jomɔ pu na? W'a jo:

«Na ja, ma ganha bu da Kafɔɔ wo guu
wu kpɔɔnrɔ ti wii kapire we!

Wu bu ma jaagi,

lee bɛ ganha bu ma yatɛnyɛ gbo we!

⁶ Bani sipya we kaa l'a dan Kafɔɔ ni ge,
weefɔɔ w'a guuni.

W'a piimu bɛɛri wii wu nagoo ge,

w'a pee bɛɛri kpɔɔn ni wu susɔ wu ni.»*

⁷ Yi Kile wo guu wu kpɔɔnrɔ ti soro, bani w'a yee wii wu nagoo. Ja weke wu ɲe ni wu to ya wu kuuni-i we?

* 12:6 Talemɛɛ 3:11-12; Zaburuu 119:75; Zaburuu 94:12

8 Kile ya wu nagoo beeri kuuni. Wu bye w'i ya yee kuuni we, yee ne wuyε pyaa wuu we, ga kpeengε nagoo yee ne.

9 Wù wù funḡo yaha nidogo wù sefεε pu na. Pee ya wèe kuuni, a wèe be di ganha na pu peε. Ta wèe ya yaa na kuu xuuni fugba To Kile mu na ye pee na, kṅhṅ wù ḡi sicuumṅ ta we?

10 Wèe tii ya wèe kuuni jeri funḡo ni, na be ni puyε pyaa ḡidaan ni. Ga wèeyε pyaa wo kuduun kaa na Kile ya wèe kuuni, kṅhṅ wù be di já taa ta wu fεfεεε ti ni.

11 Can na, sipya wa shishiin ya fundanga taa wu kuuduun ni we, fo ḡatanhaḡa. Ga kalaa we wufṅṅ da ba daa lee kadugo na ge, wee wo kuduun na ba bye weefṅṅ mu ḡaḡiḡe ni tiime.

12 Lee wuu na, yi yi fanhaxhṅṅṅṅ keye yi nigiri, ni yi nugunyo yi y'a jeε ge.

13 Korogoo kiimu k'a tii ge, y'a ḡaari kee ni, kṅhṅ fanha baa fṅṅ wemu w'a taha yi feni ge, wee ganha da koo yaha we, ga w'i fanha ta.

14 Y'a ḡaḡiḡe shaa k'i bye yi ni sipyii pu beeri te ni. Yi yi torogana li yaha l'i bye fεεfεε, ni lee be we, wa shishiin ḡi da ga daha Kafṅṅ na we.

15 Y'a yiyε kaseri, kṅhṅ wa shishiin ganha da wuyε tṅṅṅ wolo Kile wo niime wu ni we. Wa shishiin ganha bu da zṅṅ wu pye ni funguḡṅ ni, ki wu tehenε ta, k'i shenḡehεmεε zṅṅ kyεεgi we.

16 Y'a yiyε kaseri wa shishiin ganha da bye yi ni dṅṅṅ, kelee Kile ḡi fyaara baa fṅṅ ba Ezawu bye we. Bani cεn taa lemu li bi yaa na nṅ wu na wu leεε ki wuu na ge, w'a lee faa yalige golεε ḡiḡiḡi yε na.

17 Y'a li cε lee beeri kadugo na, tuun wemu ni wu bi ḡiḡiḡi wu duba wu ta ge, wu ya já we. Ali na ta wu

ɲɛsinmɛ wo bi wu shaa bɛ, ga, a p'i zhe wu ni, bani wu ya wɛri daburajɛ jo wɛ.

¹⁸ Kilɛ na yee ya fulo. Sipyaa na já gbɔn yaaga kemu na ge, yee ya ta fulo kee na wɛ. Kee yaaga ke ɲɛ Sinayi faaboboŋɔ ke. Izirayɛli nagoo pu p'a fulo kee na. Pee ya nagbɔhɔ ɲa, ni Kilɛwɔ, ni nibiigbɔhɔ, ni zanha kafɛɛkuuŋɔ,

¹⁹ na maga mɛɛ ni mujuugbɔɔ la logo. Ga Izirayɛli nagoo pu p'a yee logo ge, a pee di jo na Kilɛ wu ɲɔ wuyɛ na, na fanha ɲɛ pee ni pee pu já ali wu ɲɔɲii nigin bɛ logo nige wɛ.

²⁰ Bani ɲɔmɛɛ le l'a kan pu mu ge, pu ya já li na wɛ. Lee ɲɛ na: «Sipyaa sipyaa w'a kpɔn ke faaboboŋɔ ke na ge, ali yatɔɔgɔ bɛ, pu kagereye taga kee wá gbo.»*

²¹ Le p'a ɲa ge, lee bye fyaara kagbɔɔ xuuni fo Kilɛ tudunmɔɔ Musa yɛ pyaa ya jo: «Nɛ fya xuuni fo na jɛɛ.»*

²² Ga yee wuu li ya ta pye mu-i dɛ. Siyɔn wo faaboboŋɔ ki na yee ya fulo, Kilɛ ɲii wo wu wo kugbɔɔ le. Zheruzalɛmu kulo li ɲɛ fugba wu ni, ni li tɛhɛnɛ baa mɛɛkɛɛ pee.

²³ Kilɛ ya wemu ɲaha bulo ge, wee wo pinnɛgɛ ki na yee ya fulo. Kee pinnɛgɛ ke wo sipyii pu funyɔ y'a taan na pee mɛyɛ y'a ka fugba we ni. Kilɛ na yee ya fulo, wee wemu wu ɲɛ sipyii bɛɛri wo kiiri kɔnɔɔ ge. Sipyitiimɛɛ pii pu bye koŋɔ ki na fo taashiinɛ li ni, pu d'a kari Kilɛ yíri ge, pee ɲɔ ya fa nimɛ. Pee na yee ya fulo.

²⁴ Yesu yɛ pyaa na yee ya fulo. Wee wemu wu ɲɛ kariɲɛgɛ ɲɔmɛɛ nivonɔ li wo susurodɛgɛmɛ wɛ̀n ni

* **12:20** Ɛkizode 19:12-13

* **12:21** Dutɛrɛnɔmɛ 9:19

Kilɛ tɛ ni ge. Wu shishan pu p'a wèe pye fɛɛfɛɛ ge, pee na wèe ya fulo; pee ya ye Abeli wo pu na.

²⁵ Ayiwa, yi kaseɛge yaha yiyɛ na, Kilɛ ba yu ni yi ni, na yɛɛ kaan yi mu, yi ganha bu da zhe yee logonɔ na wɛ. Bani fo taashiinɛ li ni, piimu p'a she pu da Kilɛ tudunmɔɔ pu wo jomɔ pu logo jinɛ ke na-ɛ ge, pee ya ta shɔ jaagi kanhama pu na wɛ. Nimɛ wemu w'a yu ni wèe ni na yiri fugba we ni, na wèe kaala ge, wèe bu bye wèe di ya ta sɔɔ wee wo nijoyo yi na wɛ, wèe na ba shɔ shɔgana lekɛ na wɛ?

²⁶ Wu mujuu l'a jinɛ ki pye k'a cɛɛ taashiinɛ li ni. Ga nimɛ w'a jomɛɛ lɔ wèe mu na: «Nɛ na ba jinɛ ki pye k'i jɛɛ tɔɔnii nigin wa bɛ sanha na fara fugba wu bɛ na.»*

²⁷ Ba w'a jo na: «Tɔɔnii nigin wa bɛ sanha wɛ.» Lee ya li shɛɛ na yanmuyɔ yemu y'a cɛɛ ge, na yee na ba biin. Yanmuyɔ yemu yi jɛ yi da ga xhɔ-ɛ ge, yee yɛ yi da ba gori.

²⁸ Lee na, saanra temu ni wèe da ba bye ge, tee wo yaaga ka shishiin da ga ba jɛɛ laha ki tayahaɲa ni wɛ. Lee wuu na w'à Kilɛ shaari, wù da wu labye ni wu jidaan pyi, wu pɛɛɲɛ, ni wu jini fyaara ni.

²⁹ Bani wèe wo Kilɛ wu jɛ na bɛ, kemu k'a ki yaara sorogo fɛɛfɛɛ ge.

13

Yeriyeri jomɔ

¹ Yi la le yi da se jaha na ni cebooloo pu taanɲɛɛge ki ni.

* **12:26** Agizhe 2:6

² Yi ganha bu da funɗo wɔ nabuun dirige na wε, bani pii ya mεkεε tirige na ta pu ya pu cε wε.

³ Yi yi funyɔ yaha nidoyo kasolemεε na, ma na jo yi bε p'a pye toro pee tuugo kasolemεε. Yi yi funyɔ yaha nidoyo kanhama fεε na, l'i bye kanna yiyε pyaa ceepuuro ti t'a gana.

⁴ Sipyii bεeri ya yaa na furu pεε. Ná fara cee wu na, wa shishiin ganha ba nɔhɔmɔ keree, kelee dɔdɔɔɔ pyi wε, bani Kilε na ba kiiri kɔn sipyinɔɔɔ ni dɔdɔɔ na.

⁵ Yi ganha bu da yiyε yaha wari la fεε wε, ga lemu li wa yi keye ni ge, lee li yi yaa, bani Kilε yε pyaa ya jo:

«Nε na na funɗo yaha
nidogo mu na tuun bεeri ni,
n'a da ga ma yaha
ma yε nigin tuun wa shishiin ni wε.»*

⁶ Lee wuu na wèe ya lowaa ta na yu:

«Kafɔ ɲε nε Tεgεvɔɔ,
nε da vya yafiin bε na wε!
Naha sipiyawyii di da já bye nε na wε?»*

⁷ Yi wo ɲahagbaa fεε piimu p'a Kilε jomɔ pu jo yi mu ge, yi yi funyɔ yaha nidoyo pee na! Yi yi funyɔ yaha nidoyo pee ɲaarigana li na, pee wo n'a daa wu wo ɲara l'a pa xhɔ xɔgana lemu na ge, y'i bye pee taannivεε!

⁸ Yesu Kirisa ya ɲeri wε. Ba w'a bye tɔɲaa wε, mu wu ɲε ɲɲaa, mu wu wa da gori yaha bε fo gbee.

* 13:5 Zhozuwe 1:5; Dutεfεnɔmε 31:6,8 * 13:6 Zaburuu 118:6-7

⁹ Yi ganha bu da yiyε yaha kalaa nivomɔ watii wu yi piinηε wε. Bani Kilε wo niimε we, wee w'a fanha kaan sipya zɔ mu, lee l'a saha, na ηɔ. Kodorogoo kiimu ki wa yaligee ki na ge, lee koo la shishiin wo ηaari da ga j́a fanha kan sipya mu n'a daa ni wε. Piimu p'a kee kodorogoo kii ηaari ge, li ya yafiin bε ηɔ pee na wε.

¹⁰ Saraya tawologo wa wèe mu. Saraya ηaha shɔɔnrivεε piimu p'a kapyenεε pye f̄aηa puga ki ni ηiηε ki na ge, pee da j́a pu wo ηɔlige ta wèe wo saraya yi tawologo ki ni wε.

¹¹ Yatɔɔyɔ shishan ni pee wo saraya ηaha shɔɔnrivεε wo ηunɔfɔgbɔ wu ma j́e Fεfεεε ti Bεεri wo Fεfεεε Xuu wu ni, na pee saraga jurumu wu wuu na. Ga yee yatɔɔyɔ nigboyo yi wo xaara ti ma sorogo kanha ki kadugo yiri.

¹² Lee na Yesu yε pyaa bε ya kanha na xhu kanha ki kadugo yiri, kɔnhɔ wu sipyiire ti pye fεfεεε ni wuyε pyaa shishan ni.

¹³ Lee na, wù bε pu shε ni wu ni kanha ki kadugo yiri, wù binne ni wu ni wu fanhara ti na.

¹⁴ Bani kulo li l'a da gori yaha gbee ge, lee wa wèe mu ηiηε ke na wε. Ga kulo le l'a ma ge, lee wèe ya zhaa.

¹⁵ Lee wuu na wù masɔηɔ saraya wolo kan Kilε mu Yesu Kirisa gbɔɔrɔ ni. Wù ganha bu da lee ηɔ yaha wε, lee kɔri, wu mεge pεηηε ki pye wù ηɔ na tuun bεεri ni.

¹⁶ Yi yi funyɔ yaha nidoyo kasaan̄aa bye na; yi da yi sipyiηii kaan yi keηε yan̄muyɔ ni. Bani yee saraya yi tuugo k'a dan Kilε ni.

¹⁷ Yi yi ηahagbaa fεε ηɔmεhεε co, yi guu pu mu, na li pye p'a yi munahaa ki kasεεge pyi, bani Kilε

na ba pee yege yi munahaa wuu na. Y'a li pyi mu, kɔnhɔ p'i já yi naha co ni fundanga ni, natanhaɲa baa. Lee bε wε, yee wo kuduun da da li ni wε.

¹⁸ Yi kori yaha Kilε-ɲεεge na wù mu! Wèe ya dà li na na zɔsaama wa wèe mu. Bani li wa wèe funyɔ ni na ɲaarigazaana ɲaari tuun bεeri ni.

¹⁹ N'a da yi jo waha yi mu jo yi kori Kilε-ɲεεge na, kɔnhɔ nε guri she yi mu tɔvuyo na.

Duba ni fò

²⁰ Ɗaɲiɲε fɔɔ Kilε wu ɲε yatɔnahamaa pu wo ɲuɲɔfɔgbɔ we. Wee w'a wù Kafɔɔ Yesu ɲε yeege xu ni, tɛhɛnε baa kariɲεεge ɲɔmεε li shishan pu gbɔɔɔ ni.

²¹ Wu yi ɲi kapyegee nizaanɲaa bεeri na, kɔnhɔ yi da wu ɲidaan pyi. Lemu l'a dan wu ni ge, wu lee le yi funyɔ ni Yesu Kirisa gbɔɔɔ ni. Nɔɔɔ wu taha wee mεge na fo gbee. Amiina.

²² N'a yi ɲεeri na cebooloo jo yi pe yeri yeri jomɔ pe xu yiyε ni, bani sεmε wu jomɔ pu ya ta ɲεhe wε.

²³ Nε funyɔ ki wa y'i li cε na jo wù ceborona Timote ya yaha na foro kaso wu ni. Wu bu nɔ naha, nε ni wu ni, jeri bu bye w'à da zhe foro yi na.

²⁴ Yi wù fò kan yi ɲahagbaa fεε pu bεeri mu, ni Kilε wo sipyii pu bεeri. Wù cebooloo piimu bε pu wa Itali fiige ki shεen ge, pee bε ya yi fò kan.

²⁵ Kilε wo niimε we wu pye yi bεeri na. Amiina.

KARINĒĒGE NŌMĒE NIVONŌ
New Testament and Shorter Old Testament in
Senoufo, Mamara

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mamara S noufo (S noufo, Mamara)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

  2014-08-10, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

85728ed7-78f8-58e8-8967-0e976c0c2423